

SJÄTTE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA SEXTO

Introitus Ps 28, GT Rut 1:1-18, Ep Rom 6:1-11, Ev Matt 5:20-26, Pred Matt 5:17-19, Åke Malander

Psalmer: 887, 960, 927; 885, 782, 955

Låt, o Gud, ditt Ord, det heliga och klara, också idag upplysa och leda oss, i Jesu namn. Amen.

I dag läser vi och predikar över texter ur Bergspredikan, detta mäktiga tal av Jesus, som är återgivet i Matteus 5 – 7. För att rätt förstå Bergspredikan måste vi ha klart för oss dess karaktär och betydelse. Bergspredikan är inte kristendomens och den kristna trons kärna och huvudstycke. Den yttre situationen är den att mycket folk samlas och lärjungarna kommer fram till honom, och han talar till dem och undervisar dem. Vi hör saligprisningarna, och vi hör att de är jordens salt och världens ljus. Men den alltid återkommande frågan om vem Jesus egentligen är, den aktualiseras även här. Hur är hans förhållande till Skriften? Hur kan han tala som han gör om Lagen och Profeterna? Ingen judisk lärare brukar väl tala himmelriket på detta sätt! Men om vi lyssnar till och tar till oss hans predikan så lär vi oss att:

En rättfärdighet - bättre än fariseernas

Detta är uppe i Galileen och han verksamhet har pågått en tid och han har samlat lärjungar omkring sig, som han nu talar med och undervisar. Bergspredikans tal är i första hand riktat till lärjungarna. Det tycks ha uppstått förväntningar och förebråelser omkring denne märklige rabbi, han som talar med makt och myndighet och inte som deras skriftlärd. Konflikter har börjat uppstå mellan honom och fariseerna, framför allt om Lagen, ”de stadgar som Mose har givit oss”, och däri inräknade man även den muntliga tradition som vuxit fram under flera hundra år, det som brukar kallas ”de äldstes stadgar” eller de äldstes traditioner. Dessa traditioner och stadgar förkastas av Jesus som människobud. Därför måste det göras alldeles klart och tydligt för lärjungarna (och för alla människor): *”Tro inte att jag har kommit för att upplösa Lagen eller Profeterna. Jag har inte kommit för att upplösa utan för att fullborda.”* Lagen och Profeterna, d.v.s. Skriften, GT, är i Jesu undervisning självklart en helhet som man inte kan upplösa och stycka upp efter människors gottfinnande. Jesus slår fast Lagens oinskränkta giltighet, och därvid är det inte fråga om någon ny laggivning som skulle ha kommit med och genom Jesus utan just det skrivna GT. En fråga inställer sig då: Varför kom han då i en så skarp konflikt med den för Lagen nitälskande judendomen? Jesus avslöjar hur det i verkligheten är ställt med deras skrifttrohet. Sanningen är att de med all sin nitälskan kommit alldeles vilse. Ja, Jesus anklagar dem: *”Varför överträder ni själva Guds bud för era stadgars skull?”* De fäderneärvda traditionerna med sina regler och bud hålls för att också vara komna från Mose och därmed att jämställa med det skrivna GT. Men när människobud och traditioner ställs sida vid sida med det kanoniska Guds Ord blir det som här: de av människorna uttänkta buden tar överhanden och ”kompletterar” Guds bud, vilket i

verkligheten innebär att man – just det – upplöser Lagen och Profeterna. Guds heliga, omutliga Lag upplöses, den omformas till hanterbara bud och levnadsregler. Och så måste ju ske om man ska vinna sin rättfärdighet på Lagens väg, vilket är vad människan utifrån sina naturliga religiösa anlag tänker sig. ”Gud har gett sina bud för att vi ska hålla dem. Att hålla buden är därför den rätta vägen till det eviga livet. Det är den vägen vi ska gå.” Så ungefär kunde vi sammanfatta de skriftlärdas och fariseernas undervisning om den väg som till himla bär. Men ingen människa, inte ens den allra noggrannaste farise, har någonsin klarat av att ”hålla buden” men däremot att följa och hålla de äldstes stadgar – de omöjliga Guds bud har ersatts av de möjliga människobuden. Till detta kommer sedan att, när man väl har byggt upp en samling av sådana stadgar och bud, så tenderar de att åläggas människorna som nödvändiga och nyttiga till salighet

Tvärtemot sådana upplösningstendenser förklarar nu Jesus: *”Jag har inte kommit för att upplösa utan för att fullborda.”* Hur ska denna enkla mening förstås? Det viktigaste med Jesu ord och gärningar här i världen är kanske inte vad han **inte** kommit för att göra utan vad han kommit för **att** göra. Alltsedan man genom bibelkritiken och liberalteologin börjat att alltmer upplösa Ordet, har det framförts en hel del misslyckade utläggningar av dessa Jesu ord här i Matteus 5:17. Här i Sverige utkom 1919 en bok med den talande titeln *Från Dogmat till Evangelium*. Vi borde komma loss från katekes och bekännelseskriter och gå till Jesu enkla bud i Bergspredikan. Att Jesus fullbordar Lagen ses då som att han för den från bokstaven till anden. Saken är dock bara den att om den ande man talar om är Guds Helige Ande, så verkar han endast i och genom Ordet, den Heliga Skrift, som består av bokstäver. Att inte en enda prick av Lagen ska försvinna torde med den här tolkningen bli svårare att komma till rätta med. Det finns även uppfattningar som absolut inte vill upplösa Lagen utan slå vakt om dess orubbliga giltighet, och som fullbordande av Lagen som att han inskräper dess rätta innebörd och stränghet. Detta är sant men inte hela sanningen.

Vad menar då Jesus med att han inte ska upplösa utan fullborda? Att fullborda kan betyda att fylla på med vad som ännu fattas. Den betydelsen kan omöjligt föreligga här; Guds Lag är fullkomlig och inget kan läggas till, eller får läggas till. Jesu fullbordande är tvåfaldig. Dels består den i att han, som redan är sagt, lyfter fram Lagens rätta innebörd, vad Lagen verkligen kräver, och därmed visar han att Lagen som frälsningsväg är en omöjlig väg, med den är himmelen stängd. Och då har han fullbordat Lagen i den meningen att han låtit Lagen fullgöra sin tjänst, sitt ämbete med oss. Vi har blivit syndare utan all egen rättfärdighet, med en omätlig skuld inför Gud. Men Jesu fullbordande av Lagen har en annan och långt viktigare sida. Allt vad Lagen och Profeterna talar har i Jesus Kristus fått sitt Ja och Amen. Lagen hade aldrig hållits av någon enda människa, och likväl måste Lagen uppfyllas helt och fullt, till punkt och pricka, eljest förblir himmelen oåterkalleligen stängd. Jesus har inte bara kommit för att fullborda Lagen, han **har** också fullkomligt fullbordat, uppfyllt allt vad Guds heliga lag fordrar – inte en enda bokstav, inte en prick saknas, alla krav är uppfyllda. ”Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet.” Därmed finns det nu en rättfärdighet vida överträffar de skriftlärdas och fariseernas, Kristi tillräknade rättfärdighet. Den finns redan färdig att tas emot, den förutsätter ingen motprestation, inte det minsta lilla villkor som du först måste uppfylla. Detta löfte gäller alla människor. Ingen är mer värdig än någon annan, eftersom alla är lika ovärdiga.

Med fariseernas rättfärdighet kommer man inte ens in i himmelriket, men för den som är i Kristus Jesus finns nu inte längre någon fördömelse. Amen.